

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-62>

УДК 330.341.1

УПРАВЛІННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

MANAGEMENT AND FUNCTIONING OF SMALL INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP IN A PANDEMIC CONDITION

Жалдак Ганна Петрівна

кандидат економічних наук,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3421-3648>

Макалюк Ірина Віталіївна

кандидат економічних наук,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4800-4599>

Zhaldak Hanna, Makaliuk Iryna

National Technical University of Ukraine
«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

Об'єктом дослідження є процеси функціонування та розвитку малого інноваційного підприємництва як основи успішного ведення бізнесу в умовах пандемії. Одним із найбільш проблемних аспектів є ідентифікація особливостей розвитку інноваційного підприємництва в умовах пандемії, що чинять істотний вплив на економіку країни. Проаналізовано сутність малого інноваційного підприємництва та його особливостей в Україні і за кордоном. Визначено ознаки сучасних теорій управління в контексті розвитку малого інноваційного підприємництва, зокрема: роль та значення нематеріальної складової; використання цифрових технологій та діджиталізації бізнесу; зміна предмету праці у більшості працівників; трансформація організаційних структур та корпоративних культур.

Ключові слова: мале інноваційне підприємництво, функціонування та розвиток малих інноваційних підприємств, теорії управління.

Объектом исследования являются процессы развития малого инновационного предпринимательства как основы успешного ведения бизнеса в условиях пандемии. Одним из самых проблемных аспектов является идентификация особенностей развития инновационного предпринимательства в условиях пандемии, оказывающих существенное влияние на экономику страны. Проанализированы сущность малого инновационного предпринимательства и его особенностей в Украине и за рубежом. Определены особенности современных теорий управления в контексте развития малого инновационного предпринимательства, в частности: актуализация нематериальной составляющей; активный переход к цифровым технологиям и диджитализации бизнеса; изменение предмета труда у большинства работников; трансформация организационных структур и корпоративных культур.

Ключевые слова: малое инновационное предпринимательство, функционирование и развитие малых инновационных предприятий, теории управления.

The object of the study are the processes of development of small innovative entrepreneurship as a basis for successful business in a pandemic. One of the most problematic aspects is the identification of the features of the development of innovative entrepreneurship in a pandemic that have a significant impact on the country's economy. The essence of small innovative entrepreneurship and its features in Ukraine and abroad are analyzed. The peculiarities of modern management theories in the context of the development of small innovative entrepreneurship are determined, in particular: actualization of the intangible component; active transition to digital technologies and business

digitalization; change of subject of work at the majority of workers; transformation of organizational structures and corporate cultures. In the process of work general scientific methods were used: induction and deduction, analysis and synthesis, comparison, systematization. The analysis of scientific approaches to the definition of management is carried out; the main essential features of modern enterprises and management theories, respectively, are determined. It is determined that the theory of management at the present level undergoes significant transformations. In modern theories more and more attention is paid to: the intangible component and the peculiarities of its management; there is an active transition to digital technologies and digitalization of business; there is a need to use new management methods; organizational structures and corporate cultures are changing. This in turn contributes to the purposeful formation and development of such institutions within the organization as: trust and creative atmosphere of productive group work; development of organizational ties within the organization and outside it; development of innovative ability of the company's staff; use of experience of other organizations. This provides the possibility of effective modern management by planning the activities of the firm in the short, medium and long term, as well as obtaining the maximum possible profit with minimal costs in a rapidly changing environment.

Keywords: small innovative entrepreneurship, functioning and development of small innovative enterprises, management theories.

Постановка проблеми. Сучасні соціально-економічні умови розвитку суспільства, яке знаходиться під впливом пандемії, вимагають поступової зміни підходів до успішного ведення бізнесу. Все більше провідних вітчизняних компаній починають набувати риси діджиталізації та глобалізації, характеризуються високим рівнем соціальної активності, поширенням розумних, хмарних технологій, організаційних, управлінських інновацій тощо. У зв'язку з цим виникли нові проблеми, пов'язані з управлінням соціально-економічних систем на макро-, мезо- та мікрорівнях. Зокрема, проблеми гнучкості і адаптації до постійних змін зовнішнього середовища; обмеженості в часі; конкурентоспроможності особистості та організації; комунікацій та ділового спілкування. Саме тому, важливого значення набуває такий вид підприємництва як мале інноваційне підприємство, яке особливо активно почало проявляти себе, виходячи з показників економічної ефективності саме в період карантинних обмежень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості формування та розвитку малого інноваційного підприємництва в країнах, що є світовими лідерами та Україні, широко досліджуються у працях Базарова Т., Мерзлова І., Котлера Ф., Колота А. М., Грішнєвої О. А. та ін. Віддаючи належне теоретичній та практичній цінності попередніх здобутків питання функціонування та розвитку малого інноваційного підприємництва в Україні за сучасних умов є актуальним та потребує подальшого вирішення. Необхідно інтегрувати нові підходи до управління, зокрема, які враховують особливості функціонування малого інноваційного підприємництва, що засноване на нових практичних і теоретичних знаннях.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунту-

вання нових напрямів щодо управління та функціонування малого інноваційного підприємництва; визначення особливостей сучасних теорій управління, закономірностей їх становлення, а також функціонування малого інноваційного підприємництва з урахуванням сучасних умов цифрової трансформації та діджиталізації бізнесу.

Під час виконання роботи застосовано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналізу та синтезу – для попереднього аналізу з формування проблеми, визначення цілей, для дослідження особливостей сучасного управління; аналогій, системний підхід – для визначення структурних зв'язків між елементами розвитку сучасного управління підприємством.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні наукові підходи значною мірою збільшують темпи і обсяги створення нових винаходів, продуктів і послуг. Тому менеджмент компаній набуває все більшої інноваційну складову і спрямованість на саморозвиток. У сучасній економіці домінуючим фактором для досягнення соціально-економічних цілей компанії стають знання. Такі фактори, як земля, праця і капітал, що є традиційними, в сучасній економіці безпосередньо залежать від ефективного використання знань [1–2; 4]. Поняття «інновації» є досить широким і вивчається різними науками. Традиційно визначення поняття «інновації» ув'язується з термінами «нововведення» та «новація» [5]. Далі розглядаються питання системного підходу до інновацій, поняття «система», «елементи системи», «функції інновацій». Існує також і певний розрив між науковими ідеями та їх втіленням у виробництво. Для подолання цього розриву потрібен спеціально сформований набір знань, умінь та компетенцій. Проблемою у цьому напрямі є асиметричність інформації,

що пов'язана із придбанням прав на використання інновацій. Чим масштабнішим та складнішим є нематеріальний ресурс з якого створена інновація, тим більший рівень асиметрії в розумінні її можливостей між автором інновації і суб'єктом інноваційної діяльності, що отримує права на неї (називається інноваційний пробіл або «долина смерті»). Саме тому більш ніж 80 % технологій, які розроблені у світі не мають комерційного втілення, оскільки не можуть вийти з інноваційного пробілу.

Саме у таких ситуаціях надзвичайно важливою є підтримка держави або потужного інвестора, який здатен скоротити асиметрію та надає можливість стимулювати розробників інновацій до подальшого розвитку, знизивши рівень ризику та прийняти інновацію до комерціалізації на більш ранніх етапах її розвитку. Виважені та мудрі дії держави у напрямі підтримки та активізації інноваційного розвитку створюють міст, що з'єднує етапи наукових та експериментальних розробок з етапам комерціалізації інноваційного продукту. При цьому важливо правильно визначити розмір та потребу у державній підприємстві.

Малі підприємства є важливим аспектом інноваційного розвитку та ключовим елементом у ефективному функціонуванні інноваційного процесу. Оскільки малі інноваційні підприємства є ланкою, що з'єднує фундаментальну науку та виробництво, то від їх кількості в країні та рівня їх розвитку залежить термін впровадження нових технологій, розробок чи винаходів. Найскладнішим у цьому процесі є саме комерціалізація, тобто перетворення на інновацію, виведення на ринок та отримання доходу від її реалізації.

Хоч процес створення інновацій багато в чому не універсальний в різних сферах і галузях, він підпорядкований одним і тим же закономірностям [6]: циклічності та наявності інноваційних пробілів; високий ступінь ризику; необхідність комерціалізації тощо.

Такі вчені як Базаров Т.Ю та Харів П.С. [7] також вказують на певні відмінності в активізації та розвитку інновацій з урахуванням розміру підприємства, зокрема:

- швидкість змін та адаптивність до змін;
- використання бізнес-моделі та управління;
- специфічна організаційна культура, що спрямована на творчий підхід та індивідуальний характер;
- розміщення ресурсів, формування стратегії тощо.

Не дарма в економіках провідних світових лідерів малий та середній бізнес складає

близько 80-90 % всіх підприємств, що приносить до 60 % ВВП країни та забезпечує значну частину доданої вартості. Більшість малих підприємств є технічно оснащеними, досить адаптивними до змін зовнішнього середовища. Так, у США на сектор малого підприємства припадає майже половина усіх науково-технічних розробок країни.

Поряд із цим зазначимо, що визначення малого інноваційного підприємства (МІП) не існує. В Україні це поняття почало з'являтися у наукових дослідженнях початку 2000-х рр., стратегічні документи розробляються з врахуванням розвитку саме такого виду підприємництва, але досі визначення малого інноваційного підприємства немає в українському законодавстві. У зарубіжній літературі зустрічаються такі назви МІП як: інноваційне мале підприємство; фірма новітньої технології; високотехнологічна фірма тощо. Так, у США у рамках розвитку малого підприємства розроблені певні критерії відповідності. Наприклад, щоб взяти участь у програмі фінансування, підприємство має менш ніж на 51 % перебувати у власності або управління громадян США, число працівників не має перевищувати 500 осіб та забезпечувати 2/3 НДДКР в першій фазі та 1/2 – в другій фазі проєкту.

В українському законодавстві існує окремо розподіл на малі підприємства (Господарський кодекс України та Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. № 4618-VI) та інноваційні підприємства (стаття 16 Закону України «Про інноваційну діяльність»). Проте визначення інноваційного підприємства має досить таки сперечливий характер не ув'язується повною мірою з визначенням інновації.

До малого підприємства можна віднести багато нових ідей та інновацій. З малих підприємств починали такі інновації як електротостери, кухонні плити, холодильники, посудомийні машини, пилососи. Також зазначимо, що персональний комп'ютер, бритвене лезо, радіоприймач, фотокопіювальна машина, реактивний двигун, тощо також були створені не великими корпораціями, а окремими особами-інноваторами, тобто у рамках малого підприємства. Винахідливість, інтелект та використання знань окремими людьми надала змогу зараз нам мати вертоліт, автомобіль, кондиціонер, кулькову ручку і багато, багато іншого. Діяльність малого бізнесу ініціює також інноваційну діяльність. Мале інноваційне підприємство значною мірою під-

вищує рівень творчої ініціативності, здатності до швидких змін, самостійності у прийнятті головних рішень, що надає можливість отримувати вигоди від змін у зовнішньому середовищі, сприяє створенню і впровадженню нововведень. Характерна легкість, з якою вводять нововведення саме компанії, що відносяться до малого бізнесу. Вони розробляють нові вироби, процеси та послуги досить швидко та ефективно, оскільки невелика фірма, зазвичай, добре налагоджує комунікації. Працівники в такому малому інноваційному підприємстві постійно контактують, дискутують, генерують нові ідеї та швидко знаходять вирішення складних ситуацій. Дублювання та перетин обов'язків надає можливість подолати організаційні бар'єри, які перешкоджають інноваційним процесам або отримати час для проведення пошукових досліджень по ризиковим проектам.

Джефрі Дж. Фокс в книзі «Як робити великі гроші в малому бізнесі...» як напрями пошуку нових ідей для малого бізнесу звертає увагу на те «...що не робить ваша компанія; ринок, який ваша компанія могла б обслуговувати, але який залишається неохопленим» Також звертає увагу на «...ідеї, які були відкинуті або не реалізовані вашою компанією. Часто вони дуже перспективні для малого бізнесу...». Варто також зазначити, що пандемія також відзначила свій вплив на розвиток інновацій «...люди старіють, їм потрібно все більше різноманітних послуг у сфері охорони здоров'я...».

Стає зрозумілим, що роль малого підприємництва в інноваціях є неоціненною: з одного боку мале підприємництво є джерелом забезпечення інноваційних процесів в економіці; а з іншого – є основою забезпечення безперервного прогресу та створення попиту на нові розробки, оскільки безпосередньо виробляє наукоємну продукцію (послуги). Тому важливо розглянути особливості управління малим інноваційним підприємством в сучасних умовах діджиталізації та пандемії.

Поряд із цим, під сучасним управлінням варто розуміти цілісну систему сукупності законів та закономірностей, принципів норм, а також функції прогнозування та планування, організацію, мотивування, контроль та регулювання. Важливим моментом управління є інтеграційне поєднання усіх елементів та аспектів діяльності сучасної фірми для досягнення спільної мети.

Зазначимо, що особливої уваги також потребують процеси ефективного прогнозування та планування діяльності фірми як у

коротко- так і у довгостроковому періодах для забезпечення виконання важливого завдання: максимізації прибутку та мінімізації витрат в контексті швидкозмінного середовища. Досягнення успіху в управлінні компанією певною мірою можливо у разі використання вкокваліфікованого персоналу, його постійне навчання, удосконалення компетентностей працівників за усіма напрямками діяльності цієї компанії [10]. Підприємство водночас є і виробничо-господарською та соціально-екологічною цілеспрямованою системою [11]. Таке визначення об'єкта управління означає, що:

1. Система управління фірмою є багато-профільною; профілі управління мають різну економічну природу (вони можуть бути виробничими, економічними, соціальними, екологічними, технічними тощо).

2. Результатом діяльності фірми є отримання ефекту (економічного, соціального, екологічного, інтегрального, тощо), що характеризує міру досягнення поставлених цілей.

3. У умовах постійних змін система управління є гнучкою та адаптивною, що здатна здійснювати регулярне спостереження стосовно мети та цілей фірми і вчасно коригувати цілеспрямованість об'єкта управління (стратегію). Це важливо саме в умовах турбулентності зовнішнього середовища, коли мета на початку є своєрідним «орієнтиром», який за рахунок правильно поставлених цілей стає досяжною реальністю.

Варто також грамотно підходити до постановки цілей підприємства, звертати увагу на паритетність цілей; розвиток підприємства, як і виробництво продукції, є постійним процесом і здійснюється в інтересах досягнення всієї сукупності цілей [12].

Ефективне та адекватне сучасним умовам функціонування малого інноваційного підприємства є драйвером розвитку економіки, за рахунок швидкого досягнення цілей, а також використання умови мінімізації витрат та максимізації прибутку [3]. Зважаючи на особливості функціонування та розвитку малих інноваційних підприємств, можемо виокремити сутнісні характеристики, які притаманні сучасним теоріям управління [4]: адаптивне системне та ситуативне управління; діджиталізацію виробництва та автоматизацію бізнес-процесів підприємств.

Варто також звернути увагу на такі особливості сучасних теорій управління малими інноваційними підприємствами:

1. *Зростання ролі інтелектуальних та нематеріальних ресурсів.* Для малих інно-

ваційних підприємств, стартап проєктів управління має бути спрямоване саме на створення, використання та нарощення нематеріальних видів ресурсів. До них можна віднести: нові знання, уміння, компетентності, які можуть продукувати унікальні продукти та технології [16]. Завжди вважалось, і підтверджується досі, що саме нові технології, використання інновацій є важливим чинником конкурентоспроможності фірми та основними фактором створення додаткової вартості. Звичайно, пандемія внесла свої корективи у процеси створення доданої вартості. Деякі підприємств зазнали значного «обезцінення», роль освіти і науки також недооцінена, оскільки онлайн-заняття не здатні повною мірою контролювати рівень засвоєння знань студентів та контролювати самостійність, що призводить до зниження теоретичного базису підготовки і відповідно набуття кваліфікацій в майбутньому. Проте, якщо проаналізувати всесвітньо відомі та успішні інноваційні підприємства, вивчиться, що вони володіють значними нематеріальними активами, що перш за все виявлені у знаннях, здібностях та кваліфікації працівників, які здатні мислити неординарно та знаходити вихід із складних ситуацій. Отже, можемо зазначити, що управління за своєю суттю має бути інноваційним, що засноване на використанні інноваційних ресурсів розвитку, системному-процесному підході [7; 17; 18].

2. *Діджиталізація та цифровізація.* Сучасні теорії управління все більше уваги починають приділяти технологіям штучного інтелекту. Як приклад приведемо стратегію США Industrial Internet, яка припускає створення комплексного рішення, що об'єднує інформаційні та виробничі процеси. Це у свою чергу сприяє зміні предмету праці працівників [16], зокрема, варто відзначити перехід до активного використання ІКТ у бізнесі. Інформаційні технології – це нові можливості для організації роботи, що надають змогу ефективно формувати ланцюжки виробництва продукту і мережі дистрибуції.

3. *Нові методи управління.* Мережевий менеджмент вже не є новим поняттям, але його використання особливо зараз, в період швидких змін та діджиталізації значно поширилося. Нові, мережеві методи менеджменту, уможливають швидкий і якісний аналіз великих даних умов ринку, поведінки конкурентів тощо. Застосування інформаційних технологій останнього покоління, зокрема і програмного забезпечення на базі штучного

інтелекту, є одним з важливих та значущих конкурентних переваг будь-якої організації, що прискорює всі процеси (як управлінські, так і виробничі), що в свою чергу значно скорочує цикли створення продукту і виходу його на ринок. Як свідчить практика управління на провідних підприємствах за останні 50 років значно активізувався науково-технічний прогрес, тому застарілі авторитарні методи управління неефективні. Як засвідчує практичний досвід, в умовах сучасної економіки найбільш ефективні з точки зору управління процеси самоорганізації. Сучасна інноваційна модель ґрунтується на процесах відкритості, самоорганізації і нелінійного розвитку, де перевага віддається малим і середнім високодинамічним інноваційним підприємствам. Саме малі інноваційні підприємства наразі є тими «локомотивами», що забезпечують рух та розвиток економічних систем провідних країн світу. Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки нараховується більш ніж 17 млн підприємств малого бізнесу, які створюють понад 60 % ВВП. Понад 90-95 % промислових підприємств США є малими. Аналогічною є структура функціонування економічної системи й у інших країн-лідерів, зокрема, Німеччини, Індонезії, Китаю, Японії. У цих країнах частка малого та середнього бізнесу в національній економіці сягає понад 60 %, а той час як в Україні лише близько 30 %. Модель управління, що наразі використовується в нашій країні морально застаріла та переважно використовується для товарів низької споживчої якості і для масового виробництва. Поряд із цим, перспективним шляхом є поєднання інтелекту, інновацій та інтуїції і побудова на цій основі високоякісної економіки, що діє відповідно до законів самозбереження та самоорганізації.

4. *Інтегрованість організаційної структури та корпоративної культури.* Забезпечення творчої атмосфери краще проявляється у тих організаціях, що використовують концепцію фронезису та є самоорганізованими та мобільними соціально-економічними системами. Для того, щоб відповідати сучасним тенденціям, доцільно впроваджувати сучасні технології управління, до яких варто віднести: філософії Agile (яка була заснована, як на принципах бережливого виробництва, так і на принципах, що використовуються при розробці програмного забезпечення). Основною перевагою є швидкість реагування на виклики зовнішнього середовища. Також варто звернути увагу і на якість підготовки самих управ-

лінців. Не зважаючи на пандемію та онлайн-навчання, якість вищої освіти управлінці має підвищуватися. Особливої уваги в цьому контексті потребує розвиток саме дуальної освіти, залучення підприємств до освітнього процесу, розвиток практичних навичок майбутніх управлінців, здобуття нових компетенцій. Забезпечення належного рівня якості освіти управлінців на нашу думку є підґрунтям для подальшого розвитку як малого інноваційного підприємництва так і економіки країни в цілому.

Висновки. Таким чином, поширення діджиталізації та інтеграції у віртуальний простір призвело до деякої трансформації сучасної теорії управління. Це проявляється у: знач-

ному впливу нематеріальної складової на діяльність фірм та дослідження особливостей управління нею, що зумовлює виникнення нових методів та технологій в управлінні; інтеграції організаційної структури та корпоративної культури. поширення нових методів навчання, необхідність тісної взаємодії освіти-науки та бізнесу.

Інтенсивність та якість переходу до нових вимог суттєво залежить від якості розвитку малого інноваційного підприємництва. Системне впровадження таких сучасних методів проектного управління як Agile, на нашу думку, здатне істотно підвищити рівень науково-інноваційного розвитку і як наслідок прискорити перехід України до Індустрії 4.0.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Еволюційний розвиток систем менеджменту і організаційної культури. URL: <http://nebotan.info/corporative/management.php> (дата звернення: 05.10.2021).
2. Сучасна ситуація в теорії і практиці світового менеджменту. URL: <https://elib.bsu.by/bitstream/.pdf> (дата звернення: 05.09.2021).
3. Ламбен Ж.Ж. Менеджмент, ориентированный на рынок. СПб. : Питер, 2011.
4. Амосов А.А. Повышение производительности труда. *Экономист*. 2011. № 1. 205 с.
5. Базаров, Т.Ю. Управление персоналом развивающейся организации. Москва : ИПК ГС, 2011. 334 с.
6. Направления и тенденции развития современного менеджмента. URL: https://finances.social/management_695/napravleniya-tendentsii-razvitiya-sovremenno-go-41196.html (дата звернення: 05.09.2021).
7. Жалдак Г.П. Основи формування соціально-економічного механізму інноваційного розвитку промислових підприємств. *Технологический аудит и резервы производства*. 2014. № 3(3). С. 43–46.
8. Фильев В.В. Управление ростом производительности труда. *Экономист*. 2008. № 3. С. 2–12.
9. Душарина Е.Ю. Основные элементы корпоративной культуры. 2020. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/osnovnye-elementy-korporativnoy-kultury/viewer> (дата звернення: 05.01.2021).
10. Цурри О.Г. Фирменный стиль в создании благоприятного имиджа компании. *Альманах теоретических и прикладных исследований рекламы*. 2016. № 1. С. 91–96.
11. Гриднева Е.А. Фирменный стиль как проблема современной эстетики. *Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского*. 2007. № 6. С. 288–292.
12. Скульмовская Л.Г., Клименко А.А. Корпоративные ценности как фактор развития корпоративной культуры. *Вестник Тюменского государственного университета*. 2009. № 4. С. 101–105.
13. Шевченко И.Л. Корпоративная культура как механизм корпоративного управления. *Вестник Южно-Уральского государственного университета*. 2016. № 4(10). С. 116–121.
14. Окатов А.В., Соловьев Д.А. Понятие и виды корпоративной культуры. *Вестник Тамбовского университета*. 2017. № 3(11). С. 35–47.
15. Мерзлов И. Роль AGILE в процессе прехода к Индустрии 4.0. Развитие менеджмента в Индустрии 4.0: переход к киберфизическим организациям и формирование их систем управления : материалы XI Росс. науч.-практ. конф. (с междунар. участием) (г. Пермь, ПГНИУ, 29 нояб. 2018 г.) / Перм. гос. нац. исслед. ун-т. Пермь, 2018. URL: <http://www.psu.ru/files/docs/science/books/sborniki/razvitie-menedzhmenta-v-industrii-4.pdf>
16. Макалюк І.В., Ремінський М.М. Інноваційно-технологічне становище підприємств в контексті перспектив розвитку економіки України. *Підприємництво та інновації*. 2018. Випуск 6. С. 14–20.
17. Zhaldak H. Determination of Features of Development of Modern Theories of Management. 2021. *Technology audit and production reserves*, 1(4(57)), p. 10–13, 2021. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2021.225380> URL: <https://ssrn.com/abstract=3798388>
18. Makaliuk I. Methodology for assessing the quality of company's transaction cost management. *The advanced science journal*. 2014. P. 75–79.

REFERENCES:

1. Zakharchyn H.M. (Ed.) (2011) Evoliutsiyni rozvytok system menedzhmentu i orhanizatsiinoi kultury [Evolutionary development of management systems and organizational culture]. Korporativna kultura [Corporate Culture]. Available at: <http://nebotan.info/corporative/management.php>
2. Obodkova E.A. (2011) Sovremennaia situatsiia v teorii i praktike mirovogo menedzhmenta [The current situation in the theory and practice of world management]. *Omskii nauchnii vestnik* [Omsk Scientific Bulletin], 4, 140–143. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/sovremennayasituatsiya-v-teorii-i-praktike-mirovogo-menedzhmenta/viewer>
3. Tkachuk H.O. (2019) Tsyfrovi transformatsii: vzaiemozviazok iz systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Digital transformations: the relationship with the system of economic security of the enterprise]. *Ekonomika kharchovoi promyslovosti* [Economics of the food industry], 11(4), 42–50.
4. Amosov A.A. (2011) Povyshenie proizvoditelnosti truda [Increasing labor productivity]. *Ekonomist* [Economist], 1, 205.
5. Bazarov T.Iu. (2011) Upravlenie personalom razvivaiuscheisia organizatsii [Personnel management of a developing organization]. Moscow: IPK GS, 334.
6. Napravleniia i tendentsii razvitiia sovremennogo menedzhmenta [Directions and tendencies of development of modern management]. Available at: https://finances.social/management_695/napravleniya-tendentsii-razvitiya-sovremennogo-41196.html
7. Zhaldak G.P. (2014) Formation bases of socioeconomic mechanism of innovative development of industrial enterprises. *Technology Audit and Production Reserves*, 3 (3 (17)), 43–46. DOI: <http://doi.org/10.15587/2312-8372.2014.25398>
8. Filev V.V. (2008) Upravlenie rostom proizvoditelnosti truda [Productivity growth management]. *Ekonomist*, 3, 2–12.
9. Dusharina E.Iu. (2020) Key elements of corporate culture. *Journal of Economics and Business*, 3-1 (60), 64–67. DOI: <http://doi.org/10.24411/2411-0450-2020-10169>
10. Tsurri O.G. (2016) Firmennii stil v sozdanii blagopriatnogo imidzha kompanii [Corporate identity in creating a favorable image of the company]. *Almanakh teoreticheskikh i prikladnykh issledovaniy reklamy* [Almanac of theoretical and applied research advertising], 1, 91–96.
11. Gridneva E.A. (2007) Firmennii stil kak problema sovremennoi estetiki [Corporate identity as a problem of modern aesthetics]. *Vestnik Nizhegorodskogo universiteta im. N.I. Lobachevskogo* [Bulletin of Nizhny Novgorod University N.I. Lobachevsky], 6, 288–292.
12. Skulmovskaia L.G., Klimenko A.A. (2009) Korporativnye tsennosti kak faktor razvitiia korporativnoi kultury [Corporate values as a factor in the development of corporate culture]. *Vestnik Tiimenskogo gosudarstvennogo universiteta* [Bulletin of Tyumen State University], 4, pp. 101–105.
13. Shevchenko I.L. (2016) Korporativnaia kultura kak mekhanizm korporativnogo upravleniia [Corporate values as a factor in the development of corporate culture]. *Vestnik luzhno-Uralskogo gosudarstvennogo universiteta* [Bulletin of the South Ural State University], 4(10), 116–121.
14. Okatov A.V., Solovev D.A. (2017). Poniatie i vidy korporativnoi kultury [Corporate culture as a mechanism of corporate governance]. *Vestnik Tambovskogo universiteta* [Bulletin of Tambov University], 3(11), 35–47.
15. Merzlov I. (2018) Rol AGILE v protsesse prekhoda k Industrii 4.0. Razvitie menedzhmenta v Industrii 4.0: perekhod k kiberfizicheskim organizatsiiam i formirovanie ikh sistem upravleniia [The role of AGILE in the transition to Industry 4.0. Management development in Industry 4.0: the transition to cyberphysical organizations and the formation of their management systems: materials XI Ross. scientific-practical conf.]. Perm, 94–98. Available at: <http://www.psu.ru/files/docs/science/books/sborniki/razvitie-menedzhmenta-v-industrii-4.pdf>
16. Makalyuk I.V., Reminsky M.M. (2018) Innovatsiyno-tekhnologichne stanovishche pidpriyemstv v konteksti perspektyvy rozvytku ekonomiky Ukrainy [Innovative and technological position of enterprises in the context of prospects for economic development of Ukraine]. *Pidpriyemnytstvo ta innovatsiyi* [Entrepreneurship and innovation], 6, 14–20.
17. Zhaldak H. (2021) Determination of Features of Development of Modern Theories of Management. *Technology audit and production reserves*, 1(4(57)), 10–13. DOI: <https://doi.org/10.15587/2706-5448.2021.225380> Available at: <https://ssrn.com/abstract=3798388>
18. Makaliuk I. (2014) Methodology for assessing the quality of company's transaction cost management. *The advanced science journal*, 6, 75–79.